

THE
NIGHT SEDER
BAIS MEDRASH
TAILORED TO FIT YOUR SCHEDULE AND YOUR NEEDS

היורד לתוך שדה חברו זה נהנה וזה לא חסר

Week 4

גמ ב"ק כ. א"ל רב חסדא לרמי בר חמא עד כא. כיצד משלמת

מאי טעמא דמ"ד זה נהנה וזה לא חסר פטור שרידי אש ב"ק סימן כה

חסר כל שהוא מגלגלין עליו את הכל
רשב"א ד"ה משום

אם יוכל לכופו לכתחילה שיניחנו לדור בו
תוס' ב"ק כ: ד"ה הא איתהנית

Optional גמ' ב"ב יב: ההוא דזבן

מרדכי ב"ק פ"ב ס' יז

A program funded solely by the Night Seder Bais Medrash
Please contact us for sponsorship opportunities

לז"נ שלום פנחס בן מרדכי אליעזר ע"ה

לז"נ ויצא בת ר' שמואל זאב ע"ה

כ.

כב בבא קמא תלמוד בבלי עמוד מס 50 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

מסורת הש"ס
עם הוספות

כב בבא קמא תלמוד בבלי עמוד מס 51הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

optional שרידי אש מסכת בבא קמא סימן כה

שיטות בזה נהנה וזה לא חסר, מאי טעמא דמ"ד פטור:

א. מטעם מידת סדום, ומ"מ לכתחילה יכול למנוע אותו משום שיכול לומר שרוצה להשכירו. ורק כשדר בו והלה לא השכירו, יש בכך מידת סדום. ומ"ד חייב סובר שמכין שיכול למנוע אין בכך מידת סדום, והיינו משום שבשביל כך הניחו לו שכר שישלם, ואף בלא ידע אפשר שבאם הי' יודע לא היה מניחו.

ב. דעל הנאה לא שייך חיוב כמו שאינו חייב אם נהנה מצל ביתו של חברו מאחר שלא החסיר כלום. אבל אם חסר, אז יש לבעלים דין ממון, דזהו הוא ממנו. ומ"ד חייב סובר, דכל דבר שיכולים להשכירו, אף שהוא אינו רוצה להשכיר, מ"מ כיון שיש אפשרות לכך, נחשב הנאה דין ממון ויש לו בעלות על כך. ולא אמרינן מדת סדום רק במקום שאין עליו דין בעלות, אבל במקום שיש דין בעלות, האחר הוא כנוטל ממנו. ולכן אפילו אם הוא משלם לו שכר, מ"מ אין כופין לאדם שימסור או ישכיר שלו, דכל אדם רשאי לעשות בממנו מה שהוא רוצה.

חידושי הרשב"א מסכת בבא קמא דף כ עמוד ב

שאני התם משום שחרוריתא דאשיתא. שבנין זה חדש ולבן וזה משחירו, ומכאן שמענו שאע"פ שאין הפסד אותו השחרוריתא אלא מעט, על ידיו מגלגלין עליו כל השכר כפי מה שנהנה, וכן נמי שמעינן לה מקלקלתא דיתמי דאמרינן לקמן דאתא ההוא גברא ובנה בה אפדנא ואמר ל"י רב נחמן פייסינהו ליתמי ולא פייסינהו ואגביה רב נחמן לאפדניה מיניה ואמרינן לימא קסבר רב נחמן הדר בחצר חברו שלא מדעתו צריך להעלות לו שכר ואמרו ההוא מעיקרא קדמונאי הוו דיירי ביה ויהבי להו ליתמי דבר מועט כלומר וכיון שהם חסרים אפילו דבר מועט מחייבין אותו ליתן שכרם משלם, משל אם בא לנפות מנפה את כולו (ב"ב צ"ד א').

ומכילה שמעתין שמעינן דאין דירת אדם בביתים מחסרת בביתים שא"כ למה לי משום שחרוריתא דאשיתא תיפוק ל"י משום הפסד דריסת הרגל שהדיורין עושין, וכן לא משכחת בחצר דלא קיימא לאגרא שאינו חסר והיכי קאמר בחצר דלא קיימא לאגרא מאי חסרתין הא חסריה בדריסת רגל הדיורין, אלא ודאי כדאמרן, אא"כ הפסידו הפסד ידוע וניכר לדיינים, כנ"ל.

אם יוכל לכופו לכתחילה שיניחנו לדור בו

תוס בבא קמא כ: ד"ה הא איתהנית

Optional גמ' בבא בתרא יב: ההוא

לאילנות^(א): דובן ארעא אמצרא דבי
נשא. קנה קרקע אלל שדה אציו: כי
מטא דמיפלא^(ב). עם אחיו צנכסי אציו:
ע"י מדת סדום. זה נהנה וזה לא חסר^(ג):
אמרו אחי מעלינן ליה עילואי. לנו
היא משומעת כקרקעותיו של צר מריון
שהיו מעולות ומסתבצות הא דרב יוסף
בשדה (ה) בעל שכולין לומר פעמים
שזו מתברכת משאר השדות: תרי
ארעתא אתרי נגרי. אם בית השלחן
היא יש לשני אחין לחלקו שתי שדות
לכל אחת יש לה יאור להשקות ממנו
וזה קנה שדה אלל (ו) האחד מהן
ורואה שיתן אחיו זו הסמוכה לשלו:
בגון זו בופין. דהא לקרקע השניה גם
היא יש לה יאור להשקות ממנו: דאי
מדויף והאי לא מדויף. דרך היאורים
לייבש כשהגהר (שם"ל) נמשכן ממנו
מתמעט לפעמים^(ז) שזה יבש וזה אינו
יבש ואומר לו טול חלקך בשמיהם דללא
מדת סדום היא או מן לנו^(ח) עילוי
בדמי: תרתי. ארעתא יש להם לחלק
על חד גרר ואחד מהן קנה קרקעו
אלל האחת: בופין ע"י מדת סדום. דכיון
דאחד גרר מינה שניהן שוות: גיחא

או שיש להן יאור משותף לאחד מהן
ושותה אין לו אלא לב אחד שנאמר (א) איש
נבוב ילבב וכתוב (ב) נבוב לוחות ומתרגמינן
חליל לוחין אמר רב הונא בריה דרב יהושע
הרגיל ביין אפי' לבו אטום כבתולה יין מפקחו
שנאמר (ג) ותירוש ינובב בתולות: אמר רב
הונא ברי' דרב יהושע (ד) פשיטא חלק בכור
וחלק פשוט יהבינן ליה (ה) אחד מצרא יבם
מאי אמר אביי היא היא מ"ט בכור קרייה
רחמנא רבא אמר (ו) אמר קרא (ז) וזה הבכור
הוייתו בכבור ואין חלוקתו בכבור ההוא דובן
ארעא אמצרא דבי נשיה^(ח) כי קא פלגו א"ל
פליגו לי אמצראי (ט) אמר רבה זכגון זה כופין על
מדת סדום מתקיף לה רב יוסף דאמרי ליה (י)
אחי. מעלינן ליה עלויא כי נכסי דבי בר מריון
והלכתא כרב יוסף תרי ארעתא אתרי נגרי אמר
רבה בגון זה כופין על מדת סדום מתקיף לה רב
יוסף זמנין דהאי מדויף והאי לא מדויף והלכתא
כרב יוסף תרתי (יא) אחד נגרא א"ר יוסף
זכגון זה כופין על מדת סדום מתקיף לה
אביי מצי אמר בעינא דאפיש אריסי והלכתא
כרב יוסף אפוישי (יב) לאו מילתא היא

חסר אלא מתקנת חכמים קאמר הכא
דכופין והשתא אין להקשות כלל אמאי
אצטרך קרא צנכור:

מעלינן ליה צנכסי דבר מריון.
פירש הקונטרס בשדה
הבעל (ג) שכולים לומר שפעמים
מתברכת משאר שדות וצמחתי
ארעתא אתרי נגרי לא שייך למימר
מעלינן כיון שצריך להשקות ואין
מתברכת זו יותר מזו ואין נראה דגם
אותם שצריך להשקות מתברכת אהת
מהם פעמים יותר שאתם לוקה
בשידפון ואחת אינה לוקה ופר"ח
מעלינן צנכסי דבר מריון לא ניתן לך
זכות שיש לנו בשדה זו אם לא בדמים
יקרים כמו בני מריון שהיו עשירים
ולא היו מוכרים קרקעותיהם אלא
בדמים יקרים ותרתי ארעתא אתרי
נגרי לא קאי אעוצרת דההוא גרר
אלא מילתא צנכסי נפשיה כלומר
שתי שדות שיש לכל אחד נגר ורואה
האחד שיחלקו כל אחת לשתיים שיקח
חצי שדה זו וחצי שדה זו אמר רבה
כופין על מדת סדום ויטול כל (ה)
שדה שלם כדי שיהא לכל אחד חלק^(ז)

אחד מנרא וכן יש לפרש תרתי ארעתא אחד נגרא שהנגר
מפסיק בין שתי השדות ואם יחלקו כל שדה לשתיים לא יהיה
חלקו אחד מנרא והשתא צנכסי לא שייך למימר מעלינן צנכסי

דבי בר מריון דאטו אם האחד רצה לחלקו לעשרים נאמר שיחלקו משום מעלינן ולשון מעלינן נמי אינו מחייב לפ"ה:

מרדכי ב"ק פ"ב ס' יז

כתב רבינו אבי העזרי שמתתי דמלי למיכפיה דהא כופין על מדת סדום וי"מ
דאין כופין אלא כגון היכא דמהני [*אפילו] אי הוה צעי לארווחי דהא מלמא לא
מצי לארווחי הלכך כייפינן ליה כיון דלא חסר מידי אצל היכא דאי הוה צעי בעל
החצר לאיגורי הוה מירוח השתא נמי כי לא מוגר ליה לא כייפי ליה כן פירש
ר"י דאין כופין להצא אך אם עצר ונהנה א"צ להעלות לו שכר ואי חצר דקיימא
לאגרא צריך להעלות לו שכר אפילו צגצרא דלא עמיד למיגר דהא אפסדיה
כדחאמר את גרמת לי הקיפא יתירה עכ"ל וכן פירש האלפס [*כו הוא צאשר"י ע"ש]